

REMISSVAR (S2020/02592/SF)

Vissa sjukpenningförmåner och ersättning till arbetsgivare för kostnader för sjuklön

I promemorian lämnas förslag till en ny förordning. Förordningen innehåller bestämmelser om ersättning för karensavdrag, sjukpenning, karens och arbetsgivarens rätt till ersättning för sjuklönekostnader. Vidare föreslås ändringar i förordningen (1995:1051) om skyldigheten att lämna läkarintyg i sjukpenningärenden i vissa fall.

Förslagen är tidsbegränsade och införs med anledning av coronaviruset och den pågående pandemin. Lagändringen föreslås träda ikraft den 7 april, 2020.

Inledning

Från erfarenheter av tidigare kriser vet vi att det är avgörande att staten kommer med snabba insatser för att mildra konsekvenserna av krisen på ekonomin. Det gäller speciellt under rådande omständigheter när resor ska undvikas, individer uppmanas att arbeta hemma och samhället i flera avseenden sätts i karantän. Förslagen som presenteras i den här promemorian syftar framför allt till att stödja och underlätta arbetet med att begränsa smittspridningen av coronaviruset.

Ju snabbare smittspridningen kan begränsas, desto lättare blir det för den pausade ekonomin att komma igång igen. De ekonomiska hindren att stanna hemma vid milda sjukdomssymptom måste därför minskas. I det avseendet är förslagen viktiga.

Förslag

- *Karensavdrag för anställda med sjuklön (3.1)*

Förslaget innebär att den försäkrade ska få kompensation för det karensavdrag arbetsgivaren gjort på sjuklönen vid sjukfrånvaro. Efter ansökan från Försäkringskassan ska sjukpenning fås för en dag motsvarande 700 kronor oavsett karensavdragets storlek. Syftet är att reducera den ekonomiska kostnaden för individen av att stanna hemma även vid milda förkylningssymptom. Detta som en metod för att begränsa smittspridningen.

Saco är kritisk till det här förslaget ur två hänseenden. Den första kritiken handlar om hur förslaget har kommunicerats. På regeringens hemsida står det fortfarande att karensavdraget ska slopas, när det i själva verket

handlar om en kompensation. Varför man valt att ändra förslagets innehåll borde ha förklarats och motiveras i promemorian.

Den andra kritiken handlar om kompensationens nivå. Det schablonbelopp om 700 kronor för ett karensavdrag som föreslås innebär att de flesta inte kommer få full täckning för det karensavdrag som gjorts medan andra kommer få en ersättning som överstiger avdraget. Enligt det statliga kollektivavtalet (Villkorsavtal-T) görs exempelvis ett karensavdrag om 3,68 procent av arbetstagarens månadslön plus 0,38 procent av rörliga tillägg. Enbart räknat på månadslön innebär detta att alla med en lön som överstiger 19 022 kronor per månad inte får full täckning för avdraget. Exempelvis får en arbetstagare med en månadslön om 40 000 kronor ett karensavdrag på 1 472 kronor och schablonersättningen täcker således mindre än hälften av avdraget. Det vore därför lämpligt om ersättningen på ett bättre sätt kunde kopplas till det faktiska karensavdraget då avsikten med denna förändring är att man inte skulle avstå från att stanna hemma från arbetet på grund av att man förlorar pengar på grund av det. Med den nu föreslagna ersättningen finns det alltså risk att en del kommer gå till arbetet fast de inte borde och vidare att de som redan stannat hemma och uppfattat att karensavdraget ska ersättas upplever sig svikna av löftet.

Dessutom vill Saco framföra följande. I den föreslagna förordningen (2 §) föreskrivs att den som fått ett karensavdrag enligt 6 § sjuklönelagen efter ansökan ska få ersättning för detta från Försäkringskassan. I de fall det finns kollektivavtal med en närmare beräkning av avdraget sker detta avdrag på det sätt som där anges. Eftersom möjligheten att träffa kollektivavtal bara gäller den närmare beräkningen är det kanske underförstått att avdraget trots detta sker med stöd av 6 § sjuklönelagen, men man kan överväga om paragrafen bör förtydligas med ett tillägg att bestämmelsen även gäller om karensavdraget skett enligt kollektivavtal.

Sammantaget och under rådande omständigheter tillstyrker dock Saco förslaget och menar att det är bra och nödvändigt, men vill samtidigt **framföra en reservation** om att det finns risk att kompensationens nivå kommer att vara för låg för att uppfylla sitt syfte, nämligen att den som känner av lättare förkylningssymptom inte ska gå till jobbet.

- *Karens och sjukpenning för egenföretagare (3.2)*

För en försäkrad som har inkomst från annat förvärvsarbete, ska det efter ansökan lämnas sjukpenning med ett schablonbelopp om 804 kronor per dag under sjukperiodens första 14 dagar oavsett hur många karensdagar den försäkrade har. Om egenföretagaren bedriver en verksamhet där det är möjligt att vara borta från verksamheten under korta perioder förefaller detta vara ett bra alternativ. **Saco tillstyrker förslaget.**

- *Karensavdrag för övriga försäkrade med sjukpenning (3.3)*

Kortvarigt anställda och arbetslösa har också möjlighet att få sjukpenning vid sjukdom. Även denna grupp befrias från karensavdrag för att var hemma och där igenom begränsa en eventuell smittspridning. **Saco tillstyrker förslaget.**

- *Ersättning för kostnader för sjuklön (4.)*

Förslaget innebär att arbetsgivaren ska ersättas fullt ut för sina sjuklönekostnader för april och maj, 2020. Med sjuklönekostnader avses förutom utbetald sjuklön, även kostnader för arbetsgivaravgifter. Detta kommer att reducera en stor del av den ekonomiska kostnaden för anställdas sjukfrånvaro. Ersättningen krediteras på respektive arbetsgivares skattekonto, vilket sker inom ramen för befintliga administrativa system. Förändringen innebär att arbetsgivaren får ersättning för hela sjuklönekostnaden för april och maj månad år 2020. **Saco tillstyrker förslaget.**

- *Läkarintyg i sjukpenningärenden (5.)*

Förslaget innebär att en arbetstagare inte ska behöva styrka nedsättningen av arbetsförmågan genom intyg av läkare under sjuklöneperioden. Skyldigheten att styrka nedsättningen av arbetsförmågan på grund av sjukdom genom läkarintyg ska gälla först från och med den 14:e dagen efter sjukperiodens första dag. Syftet med att slopa kravet på läkarintyg under sjuklöneperioden är att minska risken för smittspridning och att avlasta hälso- och sjukvården.

Saco tillstyrker förslaget men vill samtidigt lyfta en fråga som rör förändringen av bestämmelserna i sjuklönelagen som föreslås i ändringsbudgeten (prop. 2019/20:132) vad gäller slopande av kravet på läkarintyg under sjuklöneperioden. Fråga har här uppkommit om det tillfälliga slopandet av 10 a § sjuklönelagen också innebär att det inte är möjligt att träffa kollektivavtal om att läkarintyg krävs från en tidigare dag samt om redan ingångna avtal blir ogiltiga i den delen intill dess att regeringen aktiverar en återgång till tidigare lagstiftning? Detta då sådana avtal vilar på tredje stycket i 10 a §. Nedan citeras texten ur författningskommentaren (s. 98).

Enligt tredje punkten ska de upphävda bestämmelserna i 10 och 10 a §§ inte tillämpas för tid efter den 12 mars 2020. Innebörden av punkten är att Försäkringskassan respektive arbetsgivaren efter den 12 mars 2020 inte får kräva att arbetstagaren ska styrka nedsättningen av arbetsförmågan genom intyg av läkare eller tandläkare från och med en tidigare dag än sjunde kalenderdagen efter sjukanmälningsdagen i en pågående sjukperiod, eller från och med den första dagen av varje kommande sjukperiod. Av lagförslaget i avsnitt 2.3 framgår att 10 och 10 a §§ åter ska träda i kraft den dag som regeringen bestämmer.

Saco har inga synpunkter på övriga förslag i promemorian.

Sveriges akademikers centralorganisation
Med vänliga hälsningar

Lena Granqvist
Samhällspolitisk chef

Thomas Andréén
Välfärdsekonom